

10.3.2023

Yksikkö:	142021	Hoito- ja tutkimusohje	Julkinen
----------	---------------	------------------------	----------

Otsikko:	HENKILÖKUNNAN ROKOTUSSUOJA
Laatija(t):	Hämäläinen Sari, Vanttinen Markku
Vastuuhlö:	Hämäläinen Sari
Hyväksyjä:	Koivula, Irma
Kuvaus:	Työntekijöiltä vaadittavat ja suositellut rokotukset

Tartuntatautilaki 48 §

Työntekijän ja opiskelijan rokotussuoja potilaiden suojaamiseksi

Työskentelyyn sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköiden asiakas- ja potilastiloissa, joissa hoidetaan lääketieteellisesti arvioituna tartuntatautien vakaville seuraamuksille alttiita asiakkaita tai potilaita, saa käyttää vain erityisestä syystä henkilöä, jolla on puutteellinen rokotussuoja / immuniteetti:

- Työntekijällä ja työharjoitteluun osallistuvalla opiskelijalla on oltava joko rokotuksen tai sairastetun taudin antama suoja **tuhkarokkoa** ja **vesirokkoa** vastaan. Lisäksi edellytetään rokotuksen antama suoja **influenssaa** vastaan ja imeväisikäisiä hoitavilla **hinkuyskää** vastaan.
- Opiskeluterveydenhuollon on huolehdittava, että työharjoitteluun osallistuvilla opiskelijoilla on 2 momentissa tarkoitettu rokotussuoja.

Työnantajalla on oikeus käsitellä työntekijän tai työharjoittelussa olevan opiskelijan 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin soveltuvuutta koskevia tietoja riittävän rokotussuojan osalta työntekijän tai opiskelijan suostumuksella yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004), työterveyshuoltolain ja henkilötietolain mukaisesti.

[Tartuntatautilain 48§ ohjeistus henkilöstön rokotussuojasta](#)

<http://sovellus.shp.fi/lomakerekisteri> (kirjoita ehtokenttään *itsearviointi*)

Työnantaja harkitsee, mitä se pitää luotettavana selvityksenä. Työnantaja ohjeistaa, kenelle luotettava selvitys toimitetaan. Tietojen käsittelyssä noudatetaan yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 5 §:n 2 momenttia. Jos työntekijä ei ole osoittanut riittävää suojaa, työnantajan on ensisijaisesti tarjottava työntekijälle muuta työsopimuksen mukaista työtä tai jos tällaista ei ole tarjolla, muuta työntekijälle sopivaa

työtä. Jos tällaistaakaan työtä ei ole tarjolla tai työntekijä ei suostu sitä vastaanottamaan, työnantajalla ei ole palkanmaksuvelvollisuutta työntöön estymisen ajalta, ellei toisin ole sovittu.

Kausi-influenssarokotukset

Potilaiden ja asiakkaiden hoitoon ja huoltoon osallistuvalla sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnalla on oltava voimassa oleva kausi-influenssarokotus. Rokote annetaan vuosittain loka-marraskuussa, mutta rokotuksen voi saada niin kauan kuin epidemia kestää. Rokotukset annetaan ensisijaisesti työterveys- ja opiskelijaterveydenhuollon toimesta tai rokotteen voi hakea omalta terveysasemalta. Rokotusten tavoitteena on suojata potilaita ja asiakkaita sekä henkilökuntaa lähimpiineen tartunnalta.

MPR-rokotukset

Työntekijän tuhkarokko-, sikotauti- ja vihurirokkosuojasta on huolehdittava, jos hän ei ole sairastanut näitä tauteja tai saanut MPR - rokotuksia niitä vastaan. Tautihistoria selvitetään työhöntulotarkastuksessa haastattelemalla. Jos henkilö ei ole sairastanut tai ei tiedä sairastaneensa tautia, hänelle suositellaan kahta annosta MPR - rokotetta vähintään puolen vuoden, mieluiten 2–3 vuoden välein. Vastainemäärityksiä ei tarvita. Rokotuksesta ei ole haittaa, vaikka henkilöllä olisi jo suoja näitä tauteja vastaan. Jos henkilö on aiemmin saanut vain yhden MPR - rokotteen, annetaan vielä toinen.

Yksi annos suojaa 95 % rokotetuista, 2. annos antaa pitkäaikaisen suoja. Jos henkilö on aiemmin saanut vain yhden MPR - rokotteen, annetaan vielä toinen.

- Suurimmalla osalla ennen vuotta 1970 syntyneistä on lapsena sairastettujen MPR-tautien antama immuniteetti
- Vuonna 1975 ja sen jälkeen syntyneistä lähes kaikki ovat saaneet MPR - rokotuksen neuvolassa tai koulussa
- Osa vanhemmista ikäluokista on saanut rokotuksen sairaanhoito-oppilaitoksessa tai synnytyslaitoksella tai varusmiespalvelun aikana

Erityisen tärkeää on varmistaa, että seuraavat ryhmät on suojattu MPR- tauteja vastaan:

- terveydenhuoltohenkilökunta
- ulkomaalaiset opiskelijat
- maahanmuuttajalapsen ja -nuoret
- Suomessa 1960-luvun lopussa ja 1970-luvun alussa syntyneet

Jos henkilö ei ole sairastanut MPR- tauteja tai hän ei ole saanut kahta annosta MPR- rokotetta, täydennetään rokotussuoja. Epäselvissä tilanteissa annetaan rokote.

Vesirokkorokotukset

Työhöntulotarkastuksessa kysytään työntekijöiltä, ovatko he sairastaneet vesirokon. Jos henkilö ei ole sairastanut tai ei tiedä sairastaneensa vesirokkoa, hänet rokotetaan sitä vastaan. Vasta-ainetutkimuksia ei tarvita.

Hinkuyskärokotukset

Hinkuyskä on imeväisille hengenvaarallinen, eikä lapsen omilla rokotuksilla saavuteta riittävää suojaa ensimmäisinä elinkuukausina.

Tartuntatautilain (1227/2016) mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteessä työskentelevällä tulee olla suoja hinkuyskää vastaan, jos hän päätyökseen hoitaa alle 12 kuukauden ikäisiä lapsia. Suojaa ei siis edellytetä koko sairaalan tai terveyskeskuksen väeltä. Näihin rokotuksiin saa käyttää kansallisen rokotosohjelman dtap-rokotetta.

- Jos henkilön kurkkumätä-jäykkäkouristussuojan perusrokotussarja on kesken ja hän on menossa työhön tai työharjoitteluun imeväisikäisten pariin, voidaan yksi dT-rokotussarjan rokotteista antaa dtap-rokotteena.
- Yksi annos dtap-rokotetta riittää, vaikka henkilö olisi saanut perusrokotussarjan vain dT-rokotteella. Yksittäisen työntekijän hinkuyskäsuojaa ei tarvitse lähteä rakentamaan kolmella dtap-rokotteella.
- **dT- tai dtap-tehosteen** voi tarvittaessa antaa raskauden aikana.

Rokotuksen antama suoja hinkuyskää vastaan heikkenee noin 3–4 vuodessa, joten **suoja tulisi tehostaa viimeistään viiden vuoden kuluttua**. Työntekijälle voidaan antaa hinkuyskärokoteosion sisältävä dtap -rokote tavallisen kurkkumätä -jäykkäkouristusrokotuksen (dT- tehoste) sijasta. Edellisen dT- tehosteen ja dtap- tehosteen minimiväli on 2 vuotta.

Hepatiitti B – rokotukset

Rokote suojaa hepatiitti B-viruksen (HBV) aiheuttamalta maksatulehdukselta. Sitä käytetään myös altistumisen jälkeen estämään infektio. Tartunnalle altistumisen jälkeen tulee aina arvioida sekä rokotteen että hepatiitti B-vasta-aineen eli immunoglobuliinin tarve.

Rokotteen saavat kansallisen rokotosohjelman osana ilmaiseksi

- työharjoittelussa tartuntavaaraan joutuvat opiskelijat, joille rokotukset annetaan opiskeluterveydenhuollossa kts. tarkemmin [Hepatiitti B-rokote](#)
- säännöllistä hoitoa saavat verenvuototautia sairastavat
- ruiskuhuumeiden käyttäjät
- ruiskuhuumeita käyttävien läheiset, kuten perheenjäsenet, asuinkumppanit ja seksikumppanit

B-hepatiittisuojan tarkistaminen

- Työterveyshuolto arvioi suojan tarkistamisen tarpeellisuuden työnsä takia toistuvassa altistumisriskissä olevalta.
- Suoja tarkistetaan mittaamalla vasta-aineet (S-HbsAb) 6–8 viikon kuluttua viimeisestä annoksesta. Suoja on riittävä, jos kolmen tai neljän annoksen rokotussarjan jälkeen S-HBsAb on 10 KY/l tai korkeampi.
- Jos henkilölle ei ole perusrokotussarjan jälkeen syntynyt riittävää suojaa, ja toistuva altistus on ilmeistä, anna lisärokotukset kuukausina 0, 2 ja 4. Määritä vasta-ainetaso uudelleen 6–8 viikon kuluttua viimeisestä rokoteannoksesta. Jos riittävää suojaa ei edelleenkään ole syntynyt, tartuntariskiä on pyrittävä pienentämään muilla keinoilla.

Kansallisen rokotusohjelman ulkopuoliset rokotukset

- Työhön liittyvien vaarojen vuoksi annettavat kansallisen rokotusohjelman ulkopuoliset rokotukset kuuluvat työnantajan järjestämään työterveyshuoltoon (Tartuntatautilaki 1227/2016).
- Työnantaja kustantaa työntekijöilleen ne rokotukset, joilla työntekijää suojataan työstä johtuvilta vaaroilta. Kansaneläkelaitos maksaa työnantajalle sairausvakuutuslain nojalla korvausta tarpeellisista ja kohtuullisista työterveyshuollon kustannuksista. Näihin kustannuksiin kuuluvat muun muassa rokotukset, jotka työterveyshuolto arvioi tarpeellisiksi työperäisen altistuksen tai työmatkaan liittyvän riskin takia.